

УДК:378.6

ДОСВІД ФОРМОТВОРЕННЯ ТИРАЖУВАННЯ У ЗАРУБІЖНІЙ ДИЗАЙН-ОСВІТІ

кандидат педагогічних наук, доцент, Дяченко А. В.

Київської державної академії декоративно – прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука, Україна, Київ

<http://orcid.org/0000-0003-4496-5931>

Розглянуто сутність поняття «формотворення», його структуру та принципи. Зазначено, що проектне формотворення продовжується машинним тиражуванням, а для реалізації проектів розробляються новітні технології. Відмічено, що результатом технологій є масовий випуск продукції. Здійснено аналіз зарубіжного досвіду формотворення тиражування у дизайн-освіті (Великобританія, США, Італія, Німеччина, Японія, Скандинавські країни). Виокремлено, що цілі та зміст формотворення тиражування можуть трансформуватися під впливом соціокультурних змін, постійно збагачуватися новими педагогічними концепціями, а вирішенню проблем якісного професійного навчання дизайнерів сприятиме створення національних дизайнерських шкіл у межах динамічної системи дизайн-освіти. Запропоновано використання зарубіжного досвіду в теорії і практиці української дизайнерської освіти і дизайну загалом.

Ключові слова: освіта, дизайн, формотворення, дизайн-освіта, тиражування, форма, досвід, студент, дизайнерська школа.

A. Diachenko, PhD of Pedagogical Science, Experience of formation of training in foreign design education / Kyiv State Academy of Arts and Design named after Mikhailo Boychuk

The article considered the essence of the concept of "shaping», its structure and principles. It is noted, that the project-shaping is continued by machine replication, and for the implementation of projects, the latest technologies are developed. It is noted that the result of technologies is mass production. The analysis of the foreign experience of formatting the replication in design education (UK, USA, Italy, Germany, Japan, Scandinavian countries) has been analyzed. It is emphasized that the goals and content of the formatting of replication can be transformed under the influence of socio-cultural changes, constantly enriched with new pedagogical concepts, and the decision of problems of qualitative professional training of designers will contribute to the creation of national design schools within the dynamic design education system. The use of foreign experience in the theory and practice of Ukrainian design education and design in general is proposed.

Key words: education, design, formatting, design education, duplication, form, experience, student, design school.

Постановка проблеми. Освіта в зарубіжних країнах в цілому і вища освіта зокрема це «живий» процес, який слідує за змінами в науці, культурі, економіці і політиці. Змінюються умови життєдіяльності людини, вимоги до професійної підготовки кадрів, державна політика в галузі освіти. Принципово змінюється інформаційне середовище і технології, які супроводжують людину щодня. Дизайн - це діяльність, що включає масу найрізноманітніших напрямків. В арсеналі понять сучасного суспільства з'явилися: «дизайн-мислення» (Design Thinking), «соціальний дизайн» (Social Design), «стратегія соціального проектування» (Social Design Strategy) і ін. Технологічні нововведення, безумовно, відносять до дизайн-діяльності. В свою чергу, зарубіжна дизайн-освіта повинна стояти в

авангарді актуальних змін в освіті на різних етапах навчання. Тому методика аспектів вивчення формотворення як процесу формування просторово-конструктивного рішення передбачає, перш за все, навчання студентів напряму дизайн у вищих навчальних закладах. Вона націлена на здобуття знань в області вивчення форми предметів і об'єктів з таких дисциплін як дизайн-проекування та малюнок, які безпосередньо впливають на всебічне формування майбутніх дизайнерів. А також залучає студентів напряму дизайн до досягнення законів навколишньої дійсності. Але на сьогоднішній день все більшого значення набуває формотворення тиражування у зарубіжних країнах. В результаті вивчення зарубіжного досвіду формотворення тиражування у дизайн-освіті набуває актуальності.

Аналіз останніх досліджень. Вивченням формотворення в дизайн - освіті займалися такі дослідники, як Г. Баммес, А. Барщ, Е. Барчан, В. Бовсунівський [1], Л. Гнатюк [3], А. Дейнека, Д. Кардовский, Д. Мелодинский [5], О. Орлова [7], Г. Осиченко [8], П. Погорелов [9], М. Селівачов [10], В. Сидоренко [11], В. Червона [8], П. Чистяков. Питанню зарубіжної дизайн-освіти присвячені праці О. Боднара [2], В. Бугайова, В. Даниленка, С. Кожуховської [4], О. Огієнко [6], А. Чебикіна, О. Фурси [13; 14] та ін. Дослідженню формотворення у зарубіжній дизайн-освіті приділяли увагу такі вчені, як О. Бойчук, І. Голод, Г. Гребенюк, В. Прусак, В. Радкевич, С. Чирчик [15], В. Яблонський та ін. Однак вивченню формотворення тиражування в процесі підготовки майбутніх дизайнерів на основі використання позитивного зарубіжного досвіду не приділено належної уваги.

Метою роботи є аналіз досвіду формотворення тиражування у зарубіжній дизайн-освіті.

Виклад основного матеріалу. Досвід сучасного проектування демонструє широкий спектр об'єктивної зумовленості різних форм

об'єкта конкретної ситуації, надмірності суб'єктивних пропозицій в архітектурних об'єктах, комплексах, ландшафті, рекламі або експозиційному дизайні [9, с. 84].

Формотворення - процес створення форми в діяльності художника, архітектора, дизайнера відповідно спільними ціннісними установками культури і тими або іншими вимогами, що мають відношення до естетичної виразності майбутнього об'єкта, його функції, конструкції і використовуваних матеріалів [7, с. 8].

Формотворення в дизайн-освіті включає просторову організацію елементів виробу (комплексу, середовища), яка визначається його структурою, компонованням, технологією виробництва, а також естетичною концепцією дизайнера. Воно є вирішальною стадією дизайнерської творчості; в його процесі закріплюються як функціональні характеристики об'єкта проектування, так і його художньо-образне рішення [15, с. 125].

Якщо форму розуміти в широкому сенсі, як певну будову проєктованих об'єктів, то поняття формотворення може поширюватися на різні рівні проєктної діяльності. Природно, що формотворення комплексу (ансамблю) істотно відрізняється від формотворення окремого предмета. Точно так само існують відмінності в формотворенні об'єктів, які виступають переважно як матеріальні блага, і тих, які мають статус виду мистецтва [5, с. 48].

Формотворення не може розглядатися як створення тільки художньої або естетично значущою форми поза об'єктивної її обумовленості іншими факторами і вимогами, які постають взаємодоповнюючими способами організації життєдіяльності людей за допомогою реальної предметно-просторової структури [15, с. 125].

Процес розуміння та передачі форми являється процесом формотворення на картинній площині. Таке формотворення являє собою цілісну систему (табл. 1) [7, с. 14].

Таблиця 1

Структура формотворення

Конструкція	Об'єм	Фактура	Тон предмету	Середовище
Внутрішня будова зміст форми предмету (об'єкту)	Передача світлотіньового моделювання на формі предмета (об'єкта)	Передача матеріальної поверхні форми предмету (об'єкту)	Забарвленість зовнішньої форми предмету (об'єкту)	Передача форми з врахуванням лінійної та повітряної перспектив

Основні принципи формотворення наведені на рис. 1 [8, с. 261]. У сучасному інформаційному суспільстві зростає роль людини як суб'єкта праці і управлінця виробництвом. Оригінальні форми, образи уяви і фантазії у зображеннях, пошукові макети або виробничі зразки із матеріалів – це продукти творчості: наукової, художньої, технічної. Продукти всіх трьох видів творчості поєднуються у нових перспективних проектах, які приймає виробництво. Проектне формотворення продовжується машинним тиражуванням. Для реалізації проектів розробляються новітні технології. Результатом технологій є масовий випуск продукції. Продукти творчості “опредмечуються” у продукції технологічних процесів [1, с. 148].

Тому в умовах інтеграції української системи дизайнерської освіти в європейський та світовий освітній простір закономірним виявляється інтерес до зарубіжного досвіду формотворення тиражування у дизайн-освіті.

Великобританія - країна з найдовшою історією дизайнерської освіти. Британські навчальні заклади традиційно займають найвищі місця в світових рейтингах вузів, що здійснюють професійну підготовку дизайнерів. Багатопротильна підготовка фахівців-дизайнерів

Рис.1 Принципи формотворення

здійснюється в найбільших університетах країни: Центральній школі мистецтв і ремесел в Лондоні, Королівському Лестерському коледжі мистецтв, Кінгстонському художньому училищі та інших навчальних закладах. У 1992 році, в результаті реформи системи освіти, багато політехнічних інститутів і коледжів Великобританії отримали статус університетів, що збільшило кількість центрів з підготовки майбутніх бакалаврів дизайну [15, с. 121].

Слід зазначити три принципи дизайнерської освіти, які відрізняють англійський дизайн: по-перше, акцентується, що студенти будуть працювати в різних галузях промисловості і самі повинні бути інженерами; по-друге, їх особлива роль при створенні форм виробів складатиметься в турботі про зовнішній вигляд, зручність в обігу і

легкості експлуатації; по-третє, від них чекають творчого ставлення до своєї роботи, що передбачає наявність соціальної відповідальності за формування навколишнього середовища [14, с. 135].

Одним з пріоритетних напрямків в області студентської науково-творчої діяльності є міське середовище, його гармонізація з використанням різних видів мистецтв. Проблеми проектування міського середовища і предметів, його наповнення, служать багатим ґрунтом для самостійної наукової і художньо-проектної діяльності майбутніх бакалаврів дизайну. Курс навчання будується на основі сучасних технологій проектування предметно-просторового середовища. Студенти отримують знання і навички по архітектурі, ергономіці, комп'ютерному проектуванні. Склад проекту по організації середовища включає розроблену концепцію, вибір матеріалів і предметів наповнення простору, установку освітлення. Здатність аналізувати і прогнозувати основні тенденції розвитку суспільства, його запити і - як наслідок - можлива зміна навколишнього середовища людини вважається однією з найбільш значущих в професійному плані для дизайнера [14, с. 137].

Дизайн-освіта в США характеризується різноманітними навчальними програмами, курсами і дисциплінами. Єльський університет є одним з найпрестижніших вищих навчальних закладів США, де навчається ділова еліта не тільки Америки, але й усього світу. До складу Єльського університету входить коледж, де навчання ведуть на рівні бакалаврату, вища школа мистецтв і наук, а також десять професійних шкіл. Цікавий своїм досвідом роботи Центр творчих досліджень в Детройті, заснований в 1906 році як «Товариство мистецтв і ремесел». Професію фахівця-дизайнера можна отримати і в багатьох спеціалізованих навчальних закладах, таких як «Центр мистецтв» в Пасадені. Коледжі, як правило,

пропонують отримати ступінь «бакалавр» за наступними спеціальностями: анімація і цифрові медіа (кіно, комп'ютерні ігри, інтегральні медіа); комунікативний дизайн (реклама, графічний дизайн); ремесла (кераміка, скло, метал і т.д.); витончене мистецтво (живопис, графіка, скульптура); ілюстрація; промисловий дизайн (меблі, предметний дизайн, транспорт); інтер'єр і фотографія [9, с. 87].

У всіх цих навчальних закладах основна увага приділяється розвитку і вдосконаленню прикладних дизайнерських навичок (малюнку, композиції, формотворення) з використанням новітніх технологій, робиться акцент на знаннях і навичках, затребуваних на ринку праці. Промислові компанії часом є спонсорами студентських проектів. На якість навчання впливають різні фактори: використання в навчанні можливостей високих технологій, придбання другого академічного ступеня (Joint Degree) в різних областях, проходження стажування в компаніях інших країн з метою придбання міжнародного досвіду роботи, прослуховування оглядових лекцій, які читають представники найбільших світових дизайнерських компаній. Вся інформація подається через призму сучасних світових тенденцій розвитку дизайну [16].

Відтак, у школах дизайну США викладачі можуть пропонувати свої програми, які попри їх диференціацію переслідують спільну мету, що полягає у підготовці студентів до тих складних завдань, з якими стикатимуться дизайнери у XXI столітті. Тому школи дизайну урізноманітнюють свої програми, роблять їх змістовними і глибокими. Нині дизайнерів США називають світовими лідерами. Про це засвідчує один із напрямів – метод «Дизайн-концепта» (або «арт-концепт»), за допомогою якого реалізуються багато соціальних ідей та науково-технічних пропозицій, які трансформуються на мову

споживчих цінностей і буденних уявлень. Таким чином, метод «дизайн-концепта» використовується, коли постає необхідність конкретизувати уявлення про форму предмета, які мають отримати реалізацію у тому чи іншому дизайнерському проекті [3, с. 25].

Головним і найбільш розвиненим у вишах є інфокомунікаційний дизайн, який розглядає різноманітні аспекти взаємодії типу «середовище – машина – людина» з технологічного та ергономічного погляду. Знаковою подією стало відкриття 1986 р. в Нью-Йорку найбільшого в світі Міжнародного дизайн-центру, який донині є головним координатором і популяризатором тенденцій у розвитку дизайну. Найхарактерніше для американського дизайну – це не особливості формотворення, а його яскраво виражений комерційний напрям, тому кінцевою метою є ринковий успіх, перемога над конкуруючими фірмами, у т. ч. завдяки оригінальним дизайнерським розробкам [18].

У Скандинавських країнах добре розвинений корпоративний дизайн, тому метою дизайн-освіти є професійна підготовка корпоративних дизайнерів для роботи в компаніях за трьома основними напрямками – транспорт, побутові вироби, комп'ютерні технології. Класичним прикладом ставлення до дизайну як одного з визначальних елементів національної ідентичності є дизайн-освіта Фінляндії. Ця скандинавська країна завжди вдавалася до дизайну, архітектури і мистецтва в критичні моменти своєї історії (варто лише згадати 20-30-і рр. XX ст. та повоєнний період), використовуючи їх як інструменти національної політики, конструктивний фактор підвищення добробуту країни та поліпшення якості повсякденного життя населення. У країні на національних засадах вибудована чітка вертикаль дизайн-освіти: від фундаментальної університетської та практичної політехнічної до прикладної середньо-спеціальної.

Однією з кращих в світі дизайнерських шкіл вважається Університет мистецтва та дизайну в Гельсінкі, де навчаються біля 1600 студентів з-понад 40 країн світу [6, с. 141].

Багатий досвід підготовки дизайнерів накопичений в Італії. Існування різних тенденцій і напрямків у практиці італійського дизайну значно вплинуло на вибір методик навчання. Методика підготовки фахівців-дизайнерів в кожному із вузів відрізняється своєрідними теоретичними і методичними принципами. Але основним моментом всіх шкіл і напрямків залишалася методика проектування, в якій суттєва роль відводилася проектним дослідженням. Можливо, тут простежувалося вплив Ульмської школи (Вища школа проектування, ФРН, 1952 -1968 рр.). Характерною рисою методики викладання італійської школи дизайну є величезний вплив особистості викладача на концепцію дизайну («радикальний дизайн», «проектування без методів» і т. д.), а значить, і цільову установку навчання. Тому, напевно, італійський дизайн дав світовій дизайнерській школі багатий досвід педагогічних експериментів в області проектування. Тут можна знайти приклади гуманізації професійної освіти - це свобода творчості, заснована на високому професіоналізмі, експерименті та реалізмі дизайнерського проектування [17].

У процесі навчання беруть участь не тільки італійські дизайнери (А. Штейнер, Е. Марі, Б. Ноорда і ін.), але і керівники найбільших італійських промислових фірм, де студенти мають можливість проходити практику. Характерна особливість європейського навчання - чітка спеціалізація за основними напрямками і тримісячне стажування в формі дипломного проекту практикується і в вузах Італії. Приймаюча компанія ставить перед студентом-стажером певне ділове завдання, для виконання якого необхідні конкретні рішення. Проект може виконуватися індивідуально або в групі, все залежить

від масштабності поставленого завдання. Викладач вузу керує кожного студента. Якщо робота якісна і має застосування в практиці, то компанія виплачує навчальному закладу вартість виконаного проекту. Успішні та творчі проекти є для студентів заявкою на можливість повноцінно і плідно трудитися в цій компанії після отримання диплома [15, с. 143].

У систему вищої освіти Німеччини включені вузи різних типів: університети, вищі педагогічні навчальні заклади та школи мистецтв. Серед дизайнерських шкіл в 1960-і рр. виділилася Вища школа формотворення «Відроджений Баухауз» в Ульмі. Поступово складалося розуміння того, що зміни фізичного неживого предметно-просторового оточення не приведуть до гармонії в світі, так як причиною дисгармонії служать форми суспільної поведінки людей, які дизайнеру необхідно вивчати і аналізувати. Центральною до кінця існування школи стає ідея цілісного формування середовища, приходить переконаність в необхідності сукупного вдосконалення оточення і людини [4, с. 27].

На сьогодні характерною національною особливістю дизайн-освіти Німеччини є розвинені зв'язки з соціальними партнерами – співпраця уряду на федеральному і земельному рівнях із промисловістю, з одного боку, і такими організаціями соціальних партнерів, як об'єднання роботодавців і профспілки, з іншого, що забезпечує баланс інтересів і відповідальності сторін. У 1994 році в Дессау був заснований фонд Баухауза. Він функціонує як науково-дослідний центр з вивчення тенденцій модернізму в архітектурі і дизайні. Продовжуючи традиції Баухауза, особливу увагу ця організація приділяє соціальним аспектам містобудування. Пріоритетні напрямки діяльності фонду: розвиток сучасних міст, питання глобалізації, збереження культурних цінностей і охорона

пам'яток, тенденції розвитку сучасних технологій. В системі навчання архітекторів і художників-дизайнерів акцент робиться на розробку нових форм експериментального дизайну, що відповідають вимогам сучасності. Основний акцент в навчанні спрямований на благоустрій міського середовища на основі результатів дослідницької роботи [15, с. 145].

У дизайнерських школах Японії прагнуть творчо і в повній мірі розвивати індивідуальні якості студента, дбайливо ставитися до їх думок і почуттів. Звідси їм притаманні певні організаційні особливості: в дизайнерських навчальних закладах студенти об'єднуються в нечисленні групи, що дає можливість викладачам приділяти більше уваги кожному з них. Японські педагоги з дизайну виховують у студентів прагнення проникнути в сутність, «дух» речей, на основі образних уявлень і національних традицій втілити творчий задум у формі та декорі майбутнього виробу. Тому на роботу з формою і декором звертається найпильніша увага. Тракткування форми в японській школі дизайну відрізняється від такої в класичних європейських системах підготовки дизайнерів, адже для японців дизайн – це середовище передачі повідомлень про ідеї, які закладаються в кожен продукт при вирішенні його форми. Для того щоб висловити ідею через форму, японським дизайнерам потрібен цілісний світогляд і традиційний погляд, тому в їхніх роботах гармонійно поєднуються уявлення про споконвічні традиції та сучасний спосіб життя [17].

Іншими словами, твори дизайну є осередком суті не тільки власне речі, а й соціально-культурного середовища її існування, а форма – каналом вираження цієї сутності. І як наслідок, характерна для дизайнерської школи Японії риса – шанобливе ставлення до роботи з традиційними матеріалами, глибоке розуміння можливостей

природних матеріалів, оволодіння тонкощами технології їх оброблення. Органічне засвоєння основних категорій та специфічної далекосхідної естетики, національних художніх традицій, виховання художнього смаку, почуття форми, уміння розуміти природу матеріалу і, поряд з цим, загальна гуманістична орієнтація фахівця – все це відображається в японській дизайнерській школі. Стійкість педагогічних установок і концепцій цієї школи на тлі соціально-економічних суперечностей сучасного японського суспільства – кращий показник її життєвості [13, с. 176].

Варто зазначити, що з найдавніших часів у світі існують одні й ті ж технології, художні прийоми та принципи форми у виготовленні предметів різного функціонального призначення. І дуже рідко майбутній дизайнер замислюється про те, чому він зробив цей об'єкт або предмет саме таким, що спонукало його на це, і чим він керувався при створенні тієї чи іншої зовнішньої конструкції [2, с. 24].

Форма в дизайні є особливою організованістю об'єкта або предмета, що виникає як результат діяльності по досягненню взаємопов'язаної єдності всіх його властивостей - конструкції, зовнішнього вигляду, кольору, фактури, технологічної доцільності та ін. Відповідає вимогам і умовам споживання, ефективному використанню можливостей виробництва і художньо естетичним вимогам [10, с. 352].

Утворення форми зводиться до виявлення і фіксації в об'єкті проектування його базових властивостей і якостей, тобто її змісту, яка є способом їх існування. Відомо, що форма істотна, а сутність - сформована в залежності від вмісту. Ця думка продуктивна для розуміння відносин між формою об'єкта і сутністю явища, внутрішньою і зовнішньою оболонкою об'єкта. Студенти у процесі навчання завжди мають справу з формою, яка повинна бути єдиною,

цілісною і виразною. Це означає не «роздвоєність» змісту і форми, а їх складність, різнобічність, переплетення структури (внутрішньої форми), об'єкта чи комплексу і його вигляду (умовно - зовнішньої форми). При цьому мається на увазі створення умов для повноцінного протікання в формі процесів, що викликали її появу. Функціональні вимоги і жорстка морфологія об'єкта завжди знаходяться в деякому розладі - навіть якщо в якийсь момент дизайнер зумів домогтися ідеальної відповідності задуманої форми і змісту: життєві процеси змінюються, а вона залишається незмінною. Завдання проектувальника - вміти знімати це протиріччя, яке і є рушійною силою пошуку форми предметних і просторових структур в області дизайну [11].

Варто зазначити, що особливістю зарубіжних освітніх програм в області формотворення тиражування у дизайн-освіті є об'єднання студентів різних років навчання для роботи над спільним проектом. Така методика дає їм можливість набиратися досвіду роботи в колективі і критично оцінювати свої знання в порівнянні з іншими. Тривалість навчання залежить тільки від рівня пізнавальних здібностей кожного студента для засвоєння матеріалів курсу. Важливим для студентів стає участь в виставках і конкурсах, з метою встигнути якомога раніше заявити про себе як про перспективного молодого фахівця, якому необхідні лише контакти і середовище для творчого втілення своїх задумів [3, с. 28].

Система освіти, заснована на відповідальності і самостійності студентів, звичайно ж, пропонує їм самим визначати програму і терміни навчання. В курсі лекцій даються основні поняття та напрямки діяльності, далі все залежить від самостійного вивчення того чи іншого матеріалу. Обов'язковою умовою є відвідування класу обраного викладача один раз в тиждень, де збираються студенти всіх

курсів. Університети, куди входять спеціальності з архітектурним і дизайнерським ухилом, відрізняються більш суворим розкладом і вимогами. У школах такого профілю значно розширено список обов'язкових предметів. Крім того, студентам пропонується освоїти і суміжні спеціальності. Список пропонованих дисциплін досить широкий і різноманітний: сучасне мистецтво і література, відео та кіно, інсталяції і т. д. Закінчується підготовчий рік здачею іспитів. З другого року навчання студенти займаються в класах різних викладачів. Є і вільні класи, які організовують самі студенти. Інтерес в студентів викликають майстер-класи, які проводять запрошені дизайнери і, звичайно ж, відвідування виставок. Проміжні та випускні виставки проектів проходять за участю кураторів, дизайнерів, арт-критиків, тобто відомих фахівців. Випускні іспити складаються в кінці четвертого року навчання з отриманням ступеня «бакалавр». П'ятий рік навчання в якості магістра проходять лише кращі студенти, яких рекомендували викладачі [4, с. 31].

Отже, цілі та зміст формотворення тиражування можуть трансформуватися під впливом соціокультурних змін, постійно збагачуватися новими педагогічними концепціями, а вирішенню проблем якісного професійного навчання дизайнерів сприятиме створення національних дизайнерських шкіл у межах динамічної системи дизайн-освіти. Незважаючи на відмінності між культурами розвинених країн світу й України, традиціями закордонних і вітчизняних дизайнерських шкіл, зарубіжний досвід заслуговує уважного вивчення з метою використання в теорії і практиці української дизайнерської освіти і дизайну загалом.

Висновки. Таким чином, формотворення складається з: конструктивної складової, обсягу, фактури, тональних характеристик, передачі простору будь-якого зображуваного або проектованого

предмета або об'єкта. В результаті зображення формотворення у студентів розвиваються: конструктивне, просторове мислення, її цілісне графічне сприйняття, художні вміння. Це в свою чергу є необхідними умовами для професійного становлення майбутніх дизайнерів.

Завдяки знанню і використанню принципів формотворення на практиці дизайнер може домогтися найкращих результатів у своїй діяльності, подумки перевірити, співвіднести, переосмислити форму, так як вона це найперший і основний аспект в емоційному сприйнятті речі в цілому. Форма є першим етапом в досягненні дійсності. Тільки після сприйняття форми людина звертає увагу на колір, фактуру і ін. Форма має великий емоційний вплив на людину, і якщо колір в різних культурах може символізувати кардинально протилежні смисли, то та чи інша форма несе в собі цілком певну емоцію. Принципи і закони формотворення є невід'ємною частиною етапів освоєння таких дисциплін як дизайн-проекування та малюнок. Нехтувати ними не слід, так як від цього залежить не тільки естетична сторона дизайну, а й життєдіяльність людини в цілому.

Також аналіз особливостей сучасного формотворення тиражування у дизайнерській освіті засвідчив доцільність використання досягнень зарубіжних шкіл дизайну. Для цього, на пропедевтичному етапі навчання необхідно створити умови для оволодіння студентами фундаментальних знань в області дизайну, а також для підготовки студентів, що мають великий обсяг знань і досягли належного рівня професійної компетентності. Нині постає необхідність вузьконаправленого навчання під керівництвом викладача-наставника і за участю професійних фахівців для освоєння новітніх методик і технологій проектування. Водночас існує необхідність перенесення у вітчизняну площину професійної

підготовки дизайнерів практичного досвіду функціонування окремих навчальних закладів дизайн-освіти в світі, що і є перспективним напрямком подальших досліджень.

Література:

1. Бовсунівський, В.М.(2013) Формування сучасних понять з проектних технологій у вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, *Молодь і ринок*. - №12 (107)., С. 147-152.
2. Боднар О.Я.(2006) Актуальні проблеми сучасної теорії дизайну, О. Я. Боднар, Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини., К., *Інститут сучасного мистецтва*, С. 22-27.
3. Гнатюк Л.Р. (2013) Особливості формотворення середовища навчальних закладів, Л.Р. Гнатюк, Ю.Е. Кучеренко, *Теорія та практика дизайну*., Вип. 3., С. 23–30.
4. Кожуховская С.М. (2011) *Дизайн-образование. Структура. Содержание и методы реализации: автореф. дис. на соиск. уч. степени докт.пед.наук: спец. 13.00.08 - Теория и методика профессионального образования*, С.М. Кожуховская., М., 40 с.
5. Мелодинский Д.Л. (2004) Школа архитектурно-дизайнерского формообразования, Д.Л. Мелодинский, М., *Архитектура* - С, 312 с.
6. Огієнко О.І. (2008) Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: [монографія], Олена Іванівна Огієнко, за ред. Н. Г. Ничкало., Суми, *Еллада*, 444 с.
7. Орлова О. О. (2003) Екологічний фактор формоутворення в дизайні: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 05.01.03, О. О. Орлов, *Харк. держ. акад. дизайну і мистец.*, Х., 20 с.

8. Осиченко Г.О., Червона В.С. (2016) Особливості параметричної архітектури, *Сучасні проблеми архітектури і містобудування.*, Випуск 43. С. 254-263.
9. Погорелов П. (2005) Формирование художественно-графической подготовки дизайнеров с учетом развития современных проектных технологий, П. Погорелов, Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук.праць, під. ред. Єрмакова С.С., Х., ХДАДіМ, № 5. С. 82- 88.
10. Селівачов М. (2010) Культурологічні проблеми дизайну як виду художньої діяльності, М. Селівачов, *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки.*, Вип. 3., С. 351-355.
11. Сидоренко В.Ф. (2019) Дизайнерские методы познания, В.Ф. Сидоренко, Дизайн в общеобразовательной системе. URL: http://rosdesign.com/design_materials2/diz_metod.htm (дата звернення 18.07.2019).
12. Тименко В. П. (2009) Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості., Монографія, В.П. Тименко., К., Педагогічна думка, 381 с.
13. Фурса О.О. (2013) Тенденції розвитку дизайн-освіти в теорії і практиці профільних вищих навчальних закладів, О.О. Фурса, Педагогічний процес: теорія і практика., Вип. 3., С. 172-180.
14. Фурса О.О. (2013) Якість професійної підготовки фахівців із дизайну як запорука успішної модернізації дизайн-освіти, О. О. Фурса, *Нова педагогічна думка.*, № 2., С. 133-137.
15. Чирчик С.В. (2017) *Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру: дис... д.пед.наук.* Спеціальність 13.00.04, Теорія і методика професійної освіти, Житомир., 774 с.

16. Association of Independent Colleges of Art and Design. URL: <http://www.aicad.org/> (дата звернення 19.07.2019).
17. Cumulus, the International Association of Universities and Colleges of Art, Design and Media. URL: <http://www.cumulusassociation.org/> (дата звернення 19.07.2019).
18. National Association of Schools of Art and Design. URL: <http://nasad.arts-accredit.org> (дата звернення 19.07.2019).

References:

1. Bovsunivskiy, V.M. (2013) Formalities of those who understand today should understand the design technologies of the readers of the main mortgage mortgages // Young and Market. - No. 12 (107)., S. 147-152.
2. Bodnar O.Ya. (2006) Actual problems of modern design theory / O.Ya. Bodnar // Current problems of restoration, restoration and preservation of cultural decline. - K., Institut sochasnogo Mystetsva, S. 22-27.
3. Gnatyuk L.R. (2013) Peculiarities of formulating middleware of primary mortgages / L.R. Gnatyuk, Yu. E. Kucherenko // Theory and practice of design. - VIP. 3. - P. 23-30.
4. Kozhukhovskaya S.M. (2011) Design education. Structure. Content and implementation methods: author. dis. for a job. student Doctorate degrees: special. 13.00.08 - Theory and methodology of vocational education / S.M. Kozhukhovskaya., M., 40 p.
5. Melodinsky D.L. (2004) School of architectural and design shaping / D.L. Melodinsky., M., Arkhitek-tour-S, 312 p.
6. Oginko O.I. (2008) Tendencies for developing sanctuary are mature in the Scandinavian territories: [monograph], Olena Ivanivna Oginko; as amended by N.G. Nichkalo., Sumi, *Hellas*, 444 p.

7. Orlova O.O. (2003) Ecological factor of form-setting in design: abstract. dis. ... cand. Mystery Exercises: spec. 01/05/03 / O.O. Orlov; Hark. holding Acad. design i mystic., H., 20 p.
8. Osichenko G.O. (2016) Chervona V.S. Peculiarities of parametric architecture, *Scientific problems and architecture and public relations.*, Vipusk 43., S.254-263.
9. Pogorelov P. (2005) Formation of graphic art training of designers taking into account the development of modern design technologies, P. Pogorelov, News of Kharkiv State Academy of Design and Mystery, 36. science.prats; pid ed. Ermakova S.S., X., *KhDADiM*, No. 5, S. 82-88.
10. Selivachov M. (2010) Culturological problems and design as a kind of art, M. Selivachov, *Actual problems of mystic practice and mystic science.*, VIP. 3., S. 351-355.
11. Sidorenko V.F. (2019) Design methods of cognition, V.F. Sidorenko, Design in the general educational system. URL: http://rosdesign.com/design_materials2/diz_metod.htm (date of death July 18).
12. Timenko V.P.(2009) *Pochatkova design-theory: theory and practice of formulating constructive skills: Monograph*, V.P. Tymenko., K., Pedagogical Dumka, 381 p.
13. Fursa O.O. (2013) Trends in design development in theory and practice of specialized secondary mortgages, O. Fursa, Pedagogical process: theory and practice., Vyp. 3., S. 172-180.
14. Fursa O.O. (2013) Yakist professional training for design and design yak zaporka successful modern design-living, O. Fursa, *New pedagogical thought.*, No. 2., S. 133-137.
15. Chirchik S.V. (2017) *Theoretical and methodical foundations of the form of professional competence Maybach bachelors in the design of the*

interior: dis ... Dr. ped.science. Special 13.00.04 - Theory and methodology of professional education, Zhytomyr., 774 s.

16. Association of Independent Colleges of Art and Design. URL: <http://www.aicad.org/> (date of death of July 19, 2019).

17. Cumulus, the International Association of Universities and Colleges of Art, Design and Media. URL: [http:// www. cumulusassociation.org/](http://www.cumulusassociation.org/) (date of beast 07/19/2019).

18. National Association of Schools of Art and Design. URL: <http://nasad.arts-accredit.org> (date of death July 19, 2019).